

מחלוקת הקדושה והטהרה ואחדותם | זוהר קרח תשפ"ו - תמלול

סיכום השיעור

קדושה וטהרה בפרשת קרח – סוד אי-ההפרדה בין הבחינות

דרך הזוהר – פירוש על סדר התורה

כדי לעשות התקדמות אמיתית בדרך הזוהר, יש להתחיל תמיד מן הפרשה השבועית, שכן זוהי דרכו של הזוהר ואחד מסודות גישתו. ויש בכך חילוק מהותי, לא בתוכן בלבד אלא אף בסגנון, בין ספרים כזוהר לבין ספרים כרמב"ם או אף חובות הלבבות וההולכים בעקבותיהם, שכן הזוהר הוא פירוש על סדר התורה.

ניתן להמחיש זאת מתוך השוואה בין הרמב"ם והרמב"ן. ידוע לכל שהרמב"ם והרמב"ן חולקים זה על זה בסוגיות רבות בפירושיהם, אך יש ביניהם מחלוקת יסודית יותר, מחלוקת שבצמצם סגנון הכתיבה, וממנה ניתן ללמוד חילוק גדול אשר אף יוכל לבאר את אשר אנו עוסקים בו כעת בענין הקדושה, שכן זהו ציור אחר לגמרי של מושג הקדושה.

הרמב"ם, כאשר הוא בא לבאר את טעמי המצוות, או את יסודות התורה כולם, אינו כותב פירוש על סדר התורה אלא ספר ההולך על סדר הענינים. כך מורה נבוכים – אף שסדרו אינו ברור בפני עצמו, ברי שאיננו על פי סדר התורה, אין זה מדרש ולא פירוש על סדר הפרשיות, אלא ספר ההולך לפי סדר הנושאים. תחילה הוא מבקש לבאר את ענין מציאות השם, אחר כך את ענין טעמי המצוות, את ענין הנבואה, את ענין ההשגחה, כל נושא בפני עצמו – וזהו סדר מורה נבוכים.

הרמב"ן חלוק על הרמב"ם בדרכים רבות, בענין טעמי המצוות, בענין ההשגחה, בענין הקדושה ובנושאים רבים, אך אין הוא כותב השגות למורה נבוכים ולא ספר נוסף בסגנונו, אלא כותב ספר על התורה, ורוב מחלוקותיו עם הרמב"ם נכתבות בתוך פירושו על התורה. אמת שיש לרמב"ן חיבורים מסודרים יותר לפי ענינים, דרשותיו וספרים כשער הגמול, אך אף הם מלוקטים, שכן תחילה כתב על התורה ואחר כך העתיק ושייבץ דברים בדרשות לפי סדר הענינים.

אך הזוהר, עוד יותר מן הרמב"ן, נכתב בכונה תחילה ובדוקא לפי סדר התורה. אמנם יש בו חלקים ההולכים לפי סדר הענינים, כאידרות וספרא דצניעותא – אגב, ספרא דצניעותא הוא פירוש על פרשת בראשית, אך האידרות הולכות לפי סדר ההשתלשלות וסדר הענינים ואינן במקורן על סדר התורה – אבל ברור, וכך מבאר הרמ"ק, שהזוהר הוא במפורש ספר ההולך לפי סדר התורה. ומה כוונת הדבר? כוונתו לומר שכאשר יהודי עוסק השבועות הללו בסוגיית הקדושה ומבקש לעשות התקדמות, יש כאן ענין עמוק יותר מסתם אמירת תורה על סדר הפרשה. יש כאן שאלה מהיכן שואב היהודי את השראתו, ולא את השראתו בלבד אלא אף את עצם לימודו – מהיכן הוא לומד טוב יותר. במקום לחפש סתם היכן נידון ענין הקדושה, באיזה ספר ובאילו חלקים, כדרך שאהב חובות הלבבות לשאול כמה חלקים יש בנושא, הולך היהודי אל הפרשה.

הפרשה כדרך התגלות השם

הריני חי, הריני יהודי, ויש לי פרשה של השבוע, והפרשה של השבוע היא הדרך, אם תרצה, היא התגלות השם, היא הדרך שבה רוצה הקדוש ברוך הוא לדבר עמי השבוע. מי קבע שזוהי הפרשה של השבוע? זהו המנהג, זהו הסדר שנקבע, אך מכל מקום זוהי בפועל פרשת השבוע, וזוהי הקדושה, השראת השכינה, המשכת השפע האלוקי והסייעתא דשמיא היוורדים אל העולם השבוע.

ולא זו בלבד שאני משתמש בה, אלא שאני לומד ממנה. בתורה נכתבו דברים רבים, נכתב מעשה קרח ושאר הפרשיות והמצוות העומדות השבוע בסדרה, ובמעשה זה טמון עומק, הוא פועל משהו, הוא מדבר על בעיה מסוימת.

יותר מכך, יש כאן הקדמה נוספת: כל פרשה בתורה, אף אם היא מעשה, ניתן לכתבה מחדש כשיעור, כשיעור עיון, כשיעור של פילוסופיה. קרח ואהרן – אמנם יש הפשט הפשוט שקרח מערער על הכהונה ועל משה ועל הנבואה ועל השליחות, אך אליבא דאמת, וכך לומד הזוהר במפורש, יש בין קרח ואהרן מחלוקת, ובה חקירה פילוסופית תיאולוגית בעבודת השם, מהו אדם ומהו יהודי ומה הוא הנכון. ואמנם הפרשה כתובה כמעשה, ובאה בה הכרעה שאהרן צודק בסופו של דבר, אך עדיין יש כאן סוגיא.

ומאחר שזה מעשה, קשה להגיע ממנו אל שאלותינו ולדעת מהו טעם הקדושה ואם משמעו כך או כך, לשם כך יש לקבל את המסורת של דרך הדרש ודרך הלימוד. ואמת שיעקר המסורה הוא לשאול ממנו את השאלה, כמאמר הבעש"ט שכאשר יש ליהודי שאלה, עליו לשאול את שאלתו מן הזוהר, מן התורה. זהו פירוש הדבר שבתורה טמון האור הגנוז, האור שבעת הימים, האור של העולם כולו – משם הוא מקבל. וכמובן שהשאלה היא ראשית הפעולה והעבודה, ואחר כך באים כל מיני דרכים, דרש רמז ופשט, כיצד לפתח את הנושא מתוך מה שהפרשה נותנת לנו.

ומובן מאליו, כפי שאמרנו, שהקדושה לדרך הזוהר עניינה הרבה בחיים שבתוך המעשה, בסיפורי הדברים שבהם בא הקדוש ברוך הוא ובחר בישראל, ורוצה להחזיק בנו כאנשיו, 'בנים אתם לה' אלקיכם' (דברים יד, א). הקדוש ברוך הוא קורא להם בנים וקורא להם עם סגולה וקורא להם עם קדוש, ואמר 'קדושים תהיו כי קדוש אני' (ויקרא יט, ב). וכאשר אני מבקש להבין סוגיא כלשהי, אני מתבונן ואומר: לא רק שיש לי בעיה, אלא שיש כאן סוגיא בנפרדות, יש כאן מעשה שבו בחר הקדוש ברוך הוא בישראל ונתן לנו את התורה וקידשנו בקדושת התורה, וכאשר אני אוהז בתורה, אני אוהז בכלל, בשורש החיים ובשורש היופי ובשורש השלימות של הכל, ובו בודאי טמון תירוץ שאלתי, וגם יש בו מהלך כיצד לעשות התקדמות ולפתח ממנו דבר מה. ועל כן למדנו עד כאן הקדמות הדברים, כמנהג הזוהר לפתוח תמיד בשבחה דאורייתא ובשבחן של ישראל.

מושג הקדושה בפרשה – דברי קרח ומשה

בפרשתנו נזכר מושג הקדושה מיד בראשיתה. קרח אמר, 'רב לכם כי כל העדה כלם קדשים ובתוכם ה' ומדוע תנשאו על קהל ה' (במדבר טז, ג). ומשה משיב לו, ומזכיר אף הוא את מושג הקדושה, באמר לקרח שיביא את המחחות: 'בקר וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו' (במדבר טז, ה), ובפסוק הסמוך, 'והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש' (במדבר טז, ז). זוהי תשובת משה לטענת קרח בענין הקדושה.

הלומד על פי פשט רואה שמשה וקרח מתנצחים באותם לשונות ממש. כנגד לשון 'רב לכם' של קרח, משיב משה 'רב לכם בני לוי' (במדבר טז, ז). כנגד 'כלם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תנשאו על קהל ה', משיב משה 'הביאו קטרת לפני ה'', 'והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש'. אתה אומר 'כלם קדושים', ואני אומר לך שאין הדבר פשוט כל כך, אלא 'את הקדוש והקריב אליו'.

זו המחלוקת שבין משה וקרח. וכל אחד יכול להבין שיש ביניהם חקירה. ואם לומדים כדרך שאמרנו, שאין הפרשה סתם מעשה שהיה, הרי שאמנם קרח אינו צודק מאה אחוז ומשה צודק מאה אחוז, אך לקרח יש טענה מסוימת, ויתכן שהיא טעות – וטעות שונה מחטא, אלו שני דברים נפרדים – יש לו טעות, ובה הבעיה. ולקרח יש טענה או בעיה מסוימת, ומשה אומר אחרת. ואחד הדברים שהם חולקים בו הוא סוגיית הקדושה: מה פירוש שישראל קדושים, ומיהו הקדוש. על פי הפשט הפשוט, השאלה היא מי הקדוש בפועל, אך על פי העומק אי אפשר שזו תהיה שאלה אישית גרידא של מי הקדוש – האם כל ישראל, האם משה מתנשא, האם הקדוש ברוך הוא בוחן מי קדוש. אלא העומק הוא שלקרח הבנה והשגה מסוימת בסוגיית קדושת ישראל,

חטא קרח – מקצץ בנטיעות

ובזה עצמו טמון מעט מחטאו של קרח, ואומר כך. וזהו ענייננו בזוהר, ואפשר שכבר מרומז ברמב"ן על התורה ויש לעיין בו. שקרח – וכך לומדים הזוהר והמקובלים כמעט על כל החטאים, ומעניין הדבר שהמקובלים נותנים אותו פשט עצמו לכל חטא: שהוא מפריד, שהוא עושה קיצוץ בנטיעות.

יש בחינות שונות. כאן בפרשה יש חסד וגבורה, אהרן הוא בחינת חסד, כהן, ולוי הוא בחינת גבורה, וכך מבואר בזוהר לאורך כל הפרשה. וכן אומר הזוהר שקרח וחבריו, אנשיו, היו אנשי השם, כדור הפלגה ש'נעשה לנו שם', שביקשו ליטול את המלכות בלא התפארת המרומזת על משה. ובדאי הדברים קשורים, שהחסד מקושר יותר לתפארת והגבורה מקושרת יותר למלכות. אך מכל מקום, בדרך הזוהר כמעט כל מי שחטא, אף שיש לו טענה ויש לו סברא אלא שטעה, חטאו הוא שהפריד יתר על המידה בין בחינות מסוימות.

הבחינות אליבא דאמת היינו הך

מה כוונת הדבר? כך יש להבין: כל הבחינות שאנו מדברים בהן בקבלה הן נפרדות, בחינות יתרות, 'ימין ושמאל', 'קודשא בריך הוא ושכינתיה'. וכמו שבעל התניא מבאר במקום אחד, שכאשר אומרים 'בחינה', פירוש הדבר שאין זה אמיתי בחפץ עצמו, בדבר עצמו, בעצם הנידון אין חילוק.

היכן החילוק? כעגול שיש לו פנים וחוץ. היכן החילוק? בראשי, במחשבתו – ואין זה בראשי בלבד, כביכול אפשר להתבונן בו אף מבחוץ, אך במציאות הוא אותו דבר עצמו, אלא שאתה מתבונן מצד זה או מצד זה, מדבר מצד זה או מצד זה. ואין זה תלוי רק כיצד אתה מתבונן, שכן ניתן לדבר משני הצדדים, משתי הבחינות של אותו דבר עצמו, אך כל הבחינות אליבא דאמת היינו הך, ואינן באמת בחינות אחרות. אלא מאחר שהשכל האנושי, כח הבינה שדיברנו בו, מבין דברים על ידי שהוא מחלקם לבחינות שונות ולדינים שונים – לבחינת השפעה אלוקית, לבחינת דעת המצמצמת ולבחינת דעת המחיה.

ואין זה שייך אצל הקדוש ברוך הוא, שאצל האמת, אצל המקור, היינו הך. על ידי שהוא מצמצם הוא בורא, דרך משל חסד וגבורה, ומהו צמצום אם לא בהשפעה. אין אלו אליבא דאמת שני דברים שונים, אלא אנו, לפי מושגינו, כדי שנבין, צריכים לחלק למילים שונות ולמה שאנו קוראים בחינות. ועל כן עולה יפה שהזוהר נוטל פסוק כזה שנכתב בו 'את אשר לו' ו'את הקדוש' – שעל פי פשט הוא היינו הך, ואכן אליבא דאמת היינו הך, שכן מי שמבין את הרוחניות, את השכל ואת הפנימיות שלהם הכוונה, מבין שהכוונה לדבר אחד. אך כדי להבינו כראוי יש לדבר משתי בחינות.

הטהרה הנדרשת ללימוד קבלה

ומשום כך יהודי פשוט שאין לו השגה מופשטת, שאינו רגיל לחשוב בבחינה מופשטת – וזו אמיתת הכוונה – אסור לו ללמוד זוהר וקבלה. ואכן בני אדם סוברים שזהו ממש ענין הקדושה והטהרה הנדרשים לכך. כך נכתב בכל הקדמות הספרים, דרך משל בהקדמת ראשית חכמה: מדוע כתב רבי אליהו די וידאש את ספרו? לפי שהעולם החל ללמוד קבלה, ונדפס בנתינת רשות ספר פרדס רימונים של רבו הרמ"ק, וידוע לכל שכדי ללמוד קבלה יש להיות במדרגה, יש להיות קדוש וטהור. על כן כתב ספר מוסר כיצד יתנהג האדם במעשה שבחכמה, כפי שלמדנו בשבוע שעבר, אותו חלק המעשה שעל ידו יהיה האדם מוכשר ויהיה מקבל ראוי שיוכל ללמוד את הקבלה.

סוברים בני אדם שפירוש הדבר שכדי ללמוד קבלה יש להיות צדיק, כאילו זה פרס – מי שאינו זולל וסובא ומי שהוא פרוש, יש לו פרס שיכול לזכות ללמוד קבלה. וכאילו הקבלה שונאת אותו. וכך אכן עולה מן המעשה שמספרת הקבלה, כפי שלמדנו בסוף השבוע שעבר, שכדי להיכנס להיכל המלך צריך להיות ראוי. אך אין זה אלא מעשה, אינו אלא סיפור, היכל מלך גשמי. אין הקדוש ברוך הוא שוכן בארמון בעל כתלים שאין נכנסים אליו – הכל משל על אמת.

הנמשל – חלוקת דברים שהם אחד

ולמשה הבנה אחרת, מעולה יותר. ועלינו להבין מעט מן הדבר, שכן טמון כאן מהלך שבו ניתן לעשות משהו, להבין טוב יותר.

הערה על פי פשט – הקדושה היא 'לי'

אקדים הערה על פי הפשט. למדנו בשבוע שעבר, 'והייתם קדשים לאלקים' (במדבר טו, מ), וזוהי גם הסמיכות שבין שתי הפרשיות, שכן בחומש נכתב 'והייתם קדושים לאלקים אני ה' אלקיכם', ועל זה ממש סובבת מחלוקת משה וקרח. מהו פשט הכתוב 'אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים' (במדבר טו, מא), ומהו פשט 'והייתם לי קדושים כי קדוש אני ה'?' יפה היא הסמיכות כאשר מבינים את סוגיית הקדושה.

ומה אמרנו? שהקדושה היא 'לי', שהיא דבר הבא עם למ"ד, שהאדם שייך ומשוך באופן מסוים אל הקדוש ברוך הוא הבוחר בו. וכמו שניתן לראות במפורש בפסוקי ספר דברים, 'עם קדוש אתה לה' אלקיך ובך בחר ה' (דברים ז, ו) – כשסדר הפסוק מפרש את עצמו בכפילות לשונותיו: אתה עם קדוש, ומהו עם קדוש? 'ובך בחר ה''. וכן 'והייתם לי ממלכת כהנים וגוי קדוש' (שמות יט, ו) – אבחר בכם, 'והייתם לי', ותהיו לי גוי קדוש.

וכך ניתן לראות בבירור גם כאן. אם לומדים את הפסוק כדרך שאמרנו, שהקדושה והבחירה 'לי' היינו הך, הרי ש'האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש' – קדוש הוא תואר שמקבל מי שהקדוש ברוך הוא בחר בו. ולמעלה מזה אמר זאת ביתר בירור, 'וידעתם את אשר לו' – מי שייך לו, 'ואת הקדוש והקריב אליו' – מי שקירבו הקדוש ברוך הוא ובחר בו, הוא הקדוש. וזה מה שאומר משה, להפך מדברי קרח: שמי שקדוש הוא זה שבו בחר הקדוש ברוך הוא.

לשון קרח – 'בתוכם ה'

ואמנם ניתן היה לראות זאת אף מטענת קרח, אלא שדיבר מעט אחרת. קרח לא דיבר על כך שהקדוש הוא 'לה', אלא אמר 'כלם קדושים ובתוכם ה''. אך לשון 'בתוכם ה'' באה מלשון 'ושכנתי בתוכם' (שמות כה, ח), שאחרי 'ועשו לי מקדש' (שמות כה, ח), וגם זו לשון קדושה – 'מקדש', מקום קדוש, מקום המוקדש לכך שהקדוש ברוך הוא ישכון בו, 'ושכנתי בתוכם'. ואם הקדוש ברוך הוא בתוכם, יוצא שכלם קדושים. זו היתה טענת קרח. ורש"י מבאר על קרח מהו 'כלם קדושים ובתוכם ה'' – 'כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה' (רש"י במדבר טז, ג). הרי שלומר 'והייתם לי קדושים... להיות לי לאלקים' היינו הך כמו להיות קדוש.

נמצא בבירור בפשט הכתובים כאן שהקדושה והנבחרות, להיות נבחר לה' ולהיות קדוש אליו, היינו הך, וזוהי השמועה. ועל זה היה לקרח מעין ניגוח עם משה, אם לומר 'בתוכם ה'' או 'לה''. חקירה מעניינת, ואיני בא כעת לתת בה פשט או מהלך הבנוי על החילוק שבין 'בתוכם' לבין 'אליו'; אפשר שיש כאן חילוק, ויש להתבונן בו. זוהי הערה, פתיחה, פתח שניתן לפתוח בו.

הזוהר – 'את אשר לו ואת הקדוש': שתי בחינות

אך מה שאני מבקש לבאר יותר הוא דבר שאומר הזוהר, הלומד מעט אחרת ממה שלמדתי. הזוהר אומר שנכתב 'את אשר לו ואת הקדוש', ואינו מפרש כפי שביארתי – שזה היינו הך, ככפל ענין שבפשט הכתובים – אלא מפרש שמדובר כאן בשני דברים שונים. ויש להתבונן בכך.

באופן כללי, על פי פשט, דרך לימוד הכתובים כפי שלמדו הראשונים תמיד על דרך הפשט היא שהפסוק מפרש את עצמו בשני לשונות על אותו דבר, והוא כפל ענין במילים שונות. אך פעמים רבות במדרשים ובזוהר, וודאי במפרשים מאוחרים יותר, רואה הזוהר בבירור שאותה כפילות שעל פי פשט אינה אלא חזרה, רומזת על פי סוד לבחינה אחרת.

ויש להתבונן כיצד לחבר את הפשט והסוד, שתי דרכי קריאת הפסוק. איני מבקש לומר שזו סתם מחלוקת, שהזוהר חלק וסבר שאין פשט הפסוק לקראו כיחידה אחת. אדרבה, נראה לי יותר שהזוהר מבין שכאשר חוזרים על דבר, טמון בכך שיש בדבר שני צדדים, ולשם כך חוזרים עליו. אין זה כפל סתמי, אלא נוטלים כאן שני אספקטים, והזוהר נותן שמות לאותם אספקטים – זוהי דרכו של הזוהר, לתת שמות לאספקטים.

ומחלוקת בין חברי הזוהר, בין רבי יהודה ובין אחרים, אך זו המסקנה: שיש שתי מדרגות הנקראות קדושה וטהרה.

קדושה היא מה שיש לכהן, 'וקדשתו' (ויקרא כא, ח), הכהן הוא קדוש, 'איש קדוש'. הלוי אינו קדוש – ואמנם באופן כללי קוראים לו לפעמים אף הוא קדוש שהוא הגון, אך אליבא דאמת יש לו שם אחר, הוא נקרא טהור. והזוהר בפרשת חקת אומר שמשום כך אין הכהן זה שזורק את הפרה, אלא 'מצוותה בסגן', שהכהן נותן לאחר ואינו עושה זאת בעצמו, אלא הסגן עושה את שריפת הפרה. ו'ואסף איש טהור' (במדבר יט, ט) אינו כהן כלל. מדוע? לפי שטהרה היא מדרגה קטנה מקדושה. קדוש היא מדרגת הכהן, וטהור היא מדרגת הלוי או סגן הכהונה, מן משמרות הכהונה.

והזוהר מבאר שם ומוסיף מילה. נכתב כאן סתם 'קדוש' ו'טהור', שתי בחינות. אליבא דאמת היתה זו בחינה אחת, אך בפועל ובהבנת בני אדם הן שתיים. לכן נכתב 'אשר לו יעשה קדוש', וטעות קרח היתה שלא הבין זאת והפריד בין שני הדברים. הוא רצה שהלוי הטהור יהיה אף כהן, ואין זה היינו הך.

טהרה יש לה הפך מטומאה, וקדושה מחול

והזוהר מבאר בפרשת חקת שטהרה היא דבר שעניינו בטומאה. לטהרה יש הפך, 'טהרה יש לה הפך', והפך הטהרה הוא טומאה. ולטהר פירושו לטהר דבר טמא, כאפר פרה המטהר טמאים, אך מתוך כך יש בה גם יסוד של מטמא טהורים, שכן טהרה היא דבר הנוגע בטומאה ויש לו יחס עמה.

קדוש, הפכו אינו טומאה. ואף שיש פסוקים שמהם משמע, וכמו שמדבר על כך רש"י הירש, שיש הפך לקדושה שהוא טומאה, מכל מקום האמת היא שהפך הקדושה בדרך כלל חול, לא טומאה. וחול אינו דבר רע, אלא שאינו קדושה, והוא שם שלילי בלבד, דבר של חולין. מה שאינו של שבת הוא של חול. נמצא שהפך הקדוש הוא חול, והפך הטהור הוא טומאה, ואלו שתי בחינות שונות. כהן עוסק בקדושה לאפוקי חולין, ולוי עוסק בטהרה לאפוקי טומאה.

פרישות ותענוגי הגוף

כעת, בענין סוגיית הפרישות שאנו עוסקים בה, אבקש לומר את הפשט שלדעתי הוא הפשט הפשוט – וכבר אמרתיו בהקשרים אחרים ובשיעורים אחרים לגבי פרשת חקת – ולפיו ניתן לבאר מעט את טעות קרח, שהיא בעצמה כשלון בטהרה, ואינה הטהרה הראויה.

מה שאנו רוצים לומר הוא כך: טהרה קרובה אולי, אף שלא ממש – ועדיין ניתן לדבר בדרך הקבלה שהיא ניקוי וטיהור מן הקליפות – אך טהרה היא יותר הדבר שאנו קוראים פרישות, וקדושה היא יותר הדבר החיובי. כמו שאומרים שבת קדוש, ואין אומרים שבת טהור. ואף שהשבת אינה של חול, יש להיטהר מן החול; ערב שבת מיטהרים, הולכים למקוה, וזהו ענין של טהרה, והמקוה נותן טהרה ואינו נותן קדושה, ואחר כך באה הקדושה. הקדושה היא מצוות השבת, הדברים החיוביים, מצוות העשה, ואף שמירת מצוות לא תעשה, אך הקדושה היא מדרגה אחרת.

וכך מדבר רבי שמשון רפאל הירש כאן לגבי החילוק שבין הרמב"ם והרמב"ן. ויכולתי להאריך הרבה יותר בכך, אך רק החילולי בהקדמה זו, ובעזרת השם נמשיך בה בשבועות הקודמים והבאים. עלי רק לסיים עוד חמש דקות של הפרק.

טהרה מביאה לידי קדושה

נאמר כך: טהרה היא ההפשטה מלהימשך אחר תענוגי הגוף ומלאחוז שהם טובים, שהם אליבא דאמת טובים. זה פירוש טהרה בדרך העבודה. וקדושה – זה דיברנו בשיעור הבעש"ט בשני הדברים – פירושה הטעם, המשכת האור כפי שניתן לקרוא לכך על פי קבלה, מן הטובה עצמה. זה פירוש קדושה. וכך אמר רבי פנחס בן יאיר, 'טהרה מביאה לידי קדושה' (עבודה זרה כ, ב). מה פירוש? שכאשר אדם מטהר עצמו ומפשיט את מחשבותיו ואת דיבוריו ואת מעשיו מדברים רעים, הוא בא לכלל הכנה לקבל קדושה – אך עדיין אין זו קדושה.

ומהו הנמשל, או אחד הנמשלים? הנמשל הוא שהקבלה מחלקת לשניים דברים שאליבא דאמת הם אחד. ומעניין הדבר. ידוע לכל שעל הקבלה לחבר דברים, אך הקבלה באה כדי שיהיו אותה האדם, היא חכמה ובינה, מן שערי בינה, ובני אדם מבינים דברים על ידי שמחלקים אותם, ואומרים שיש בחינת חסד ויש בחינת גבורה. ולא בני אדם מחלקים אותם בלבד, ואין זה במחשבתם בלבד, אלא הם מחולקים באמת בין בני אדם.

כאשר אומרים שכהן הוא בחינת חסד ולוי בחינת גבורה, מה כוונת הדבר? לפי שכאן בעולם הזה, מאחר שבני אדם צריכים להבין את הקדוש ברוך הוא ואת הנהגת האלוקות בהבנה מצומצמת מסוימת שאפשר לתפשה – ואף בעבודה למעשה, כיצד פועלים בני אדם ומתעוררים ומתפעלים באופן מסוים, ומתנהגים בדרך מסוימת על ידי מידה מסוימת ומהלך מסוים ומעשה מסוים בחיים. והאדם, מאחר שהוא בגוף ושכלו מצומצם, חי בעולם הבינה, ואף בינה כבר טובה לו, וחי בעולם הזה, בעולם של ששת ימי בראשית, אינו יכול להיות הכל בבת אחת, אלא יכול להיות דבר אחד.

וכמאמר הבעש"ט, 'אלו ואלו דברי אלקים חיים והלכה כבית הלל' (עירובין יג, ב) – 'אלקים חיים' הוא עולם הבינה. הרי שלמעלה, בבינה, הכל אלוקי, אך כאן בעולם הזה שמאי והלל אומרים שני דברים שונים, וזו מחלוקת לשם שמים. ומכל מקום, מאחר שבני אדם יכולים לחיות ולהבין רק כשמחלקים דברים, נעשה החילוק אצל בני אדם פירווד. ובאה הקבלה, בא הזוהר, להוריד את הציבורים המיוחדים אל תוך הפירוד כביכול, אל תוך הכלים, כדי שנוכל להבין ולקיים ולהיות מקושרים אל המדרגות ולהתנהג בהן, וקוראים להן בשמות שונים, 'יהי רצון' של משה ו'יהי רצון' של קרח, שמות שונים.

טהרה האמיתית – להבין בהבנה עדינה

אך זו הטהרה הנדרשת לפני שלומדים זוהר. מי שמבין, מי שיש לו הבנה עדינה יותר, אפשר לומר שזכה לשבעה משיבי טעם. הרמ"ק אומר שמי שאינו למדן ואינו מבין למדנות, אסור לו ללמוד קבלה. זהו תנאי אמיתי ועמוק יותר מן התנאי שאומרים, שיהיה לו שמירת הברית. ואליבא דאמת אין שמירת הברית אלא התגלות שיוכל האדם להבין דברים עמוקים ורחבים יותר, פחות מגושמים ועדינים יותר ממה שמדברים בו בשכל הפשוט של אדם הגס שאינו יכול לראות דברים אלא בדמיונות ובדברים הנראים לעין ונחושים.

נמצא שהטהרה הנדרשת ללימוד זוהר היא בעצמה הלשמה, היא קדושה וטהרה. להבין במה מדברים. אם מבין אדם שאכן אנו מדברים בשני דברים שונים של אותו דבר עצמו, ושאף נוכל לומר שבני אדם שונים מגלים ומגשמים בהנהגתם שני דברים שונים של אותו דבר עצמו, ומכל מקום האמת תמיד אותו דבר – זהו 'ה' אחד ושמו אחד', שאף שמו הוא הקדוש ברוך הוא. ואף מה שקוראים לו שם הוא בחינת המלכות, שכן עלינו להיות יכולים לדבר עליו ולתפשו ולהתקשר בו, ואנו מתקשרים בשם.

אך אם אתה מפריד את השכינה מן הקדוש ברוך הוא, ממילא אתה מפריד את הימין מן השמאל, וממילא אתה מפריד את הכל, שכן אצלך השמות שונים. וכך יש לדאבון לב בני אדם מחוקרי הקבלה, וחקירה כזו הולכת ואומרת שמקובל פלוני אמר מילה זו ומקובל אחר אמר מילה אחרת, ויוצאת מחלוקת. שוטה, זהו קיצוץ בנטיעות! אין הקבלה מונחת במילים שהמקובלים אומרים, אלא אתה סובר שהמילים הן מציאות אמיתית כביכול ושם מונח הדבר האמיתי, ואתה מקצץ בנטיעות, חלילה. הקבלה מונחת באור שבה, בעצם הדבר. ומשום כך נדרשים טהרה וקדושה, כל אותן הכנות של סור מרע ועשה טוב, בעיקר כדי שיהיה האדם כלי קיבול, אדם שיכול להבין כך, ולשם כך עליו להיות בעל ביטול ובעל כל המידות הטובות שהמקובלים מדברים בהן כהכנה. וזה אליבא דאמת מאבקו של קרח, זו טעותו.

קדושה וטהרה – שתי מדרגות

נחזור למה שביקשנו לומר מן הזוהר. אומר הזוהר ש'איש אשר לו' אינו היינו הך כמו 'איש קדוש'. 'איש אשר לו', אומר הזוהר, הוא בחינת טהור, והזוהר מדייק בכך. אמת שבזוהר פרשת נשא יש מעין דיון בענין זה

תתורו אחרי לבבכם' (במדבר טו, לט) הוא בכוונה רעה, לא לשם כוונות אלא לכוונת תענוג. כוונת קיום הגוף, כוונת המצוה, כוונת החסד, כל הכוונות שיש באכילה ובזיווג ובעניינים הגשמיים בקדושה – הן העושות אותם קדושה. אך הטהרה היא השלילה: שלא יכוון להנאת עצמו ולא לרוב, שלא יבנה על אופן גס, שלא יעשה דברים אסורים וכדומה – זה פירוש טהרה.

כעת, כיצד יתכן שיערב אדם זה בזה? קדושה בלא טהרה, דרך משל, פירושה שאחד אומר: אם המקובלים אומרים שזה קודש, נמצא שכל מה שעושים בכל אופן הוא קודש – כאילו יכול אתה להיות כהן בלא לעבור את שמירת הלוי.

סוד קרח – 'ועבד הלוי הוא'

וזה בודאי היתה טענת קרח. קרח אומר שאי אפשר להיות כהן בלא לעבור את הלוי, ויוצא שהלוי חשוב יותר, 'ועבד הלוי הוא' (במדבר יח, כג), הלוי חשוב מאוד. הזוהר בסוף הפרשה אומר ש'ועבד הלוי הוא' – 'הוא' רומז על המדרגה העליונה, 'הוא' רומז על עתיקא. אומר הזוהר שהלוי פירושו המדרגה הקטנה, 'ירוד הוא', טהרה, אי-הילכה אחר תענוגי הגוף, מה שהמשגיח אומר. אומר הזוהר 'ועבד הלוי הוא', שאלמלא מידת המלכות, אלמלא היראה, לא היה איש יודע את המדרגה העליונה. זו בעצם טענת קרח, והזוהר עצמו בסוף הפרשה מעלה את טענת קרח.

אך מצד שני אף זה אינו נכון. וזה שוב סודו של קרח, וקרח נשרף בגיהנום, 'ירידו חיים שאלה' (במדבר טז, ל) – ושאלו הוא בעצמו מידת הגבורה, התוקף, כח האומר 'אסור להיות אדם גס'. אך אם נשארים שם ואין מכניסים את חיות הקדושה, יש בכך מיאוס גדול עוד יותר במובן מסוים. שכן הראשון מוריד את הקדושה לחול, והשני נשאר רק עם השלילה, ולו אכן גיהנום חלילה, אין לו לא עולם הזה ולא עולם הבא.

דעת משה – הכל היינו הך

אך אליבא דאמת, ובדעתו של משה – ולכן הוא משה ולא קרח, ומשה אינו מחזיק במחלוקת – משה הוא בחינת מידת התפארת, עץ החיים. משה מבין שהכל היינו הך, שאין הדבר שונה כל כך. יתכן שבהכרח האחד מביא את השני, טהרה מביאה לידי קדושה, ואליבא דאמת זה היינו הך. אין חילוק מהיכן מתחילים. 'סוף דבר הכל נשמע' (קהלת יב, יג), 'זכור ושמו בדבור אחד נאמר' (שבועות כ, ב). בין שאתה מתחיל מן ההבנה ש'לא', ובין שאתה מתחיל מן ההבנה ש'כן', בסופו של דבר אתה מגיע לאותו דבר עצמו. אין זה אליבא דאמת חילוק בהבנה, בכמה משה מבין.

ובמעשה בני אדם, יכול אדם להיות כל כך ממוקד בגיהנום של העולם הזה עד שנופל אכן בגיהנום. ויכול אדם להיות כל כך ממוקד בקדושה, עד שכשהוא עושה בקדושה הוא נופל הלאה, לפי שאינו מפריש את הקדושה אלא מערב קודש בחול. אין לו שמירת הלוי לפני הכהן, כשאר הפגמים שאנו לומדים, כנדב ואביהוא. נדב ואביהוא הם הפך קרח: הם הכהנים שנכנסו בקודש רחוק מדי, בלא לוויים. וקרח הוא הלוי הסובר שדי לו להיות בלא היותו טוב, בלא חיות הקדושה; שדי בערב שבת בלא השבת, או בליל שבת בלא השבת ביום, איך שתרצה לקראו בלשון הקבלה. אך אליבא דאמת, בדעת משה הכל היינו הך.

וזה שיעורי על פרשת קרח. דרשה יפה היא. אקוה שנתבהר מעט לעולם מהו פירוש טהרה ומהו פירוש קדושה, ושהיה לכם שבת שמחה.

תפקיד הלוי אכן כך, וכפי שרואים פעמים רבות בספר במדבר המדבר בלויים שטיהרו עצמם. תפקיד הלוי הוא לשמור ולוודא שזר הקרוב לא יקרב אל הקודש. הוא עוסק בטהרה שהיא שלב לפני הקדושה. זהו תפקיד הטהרה, וזה הניקיון, הטיהור, אי-היות אדם גס. זה פירוש טהרה.

היסוד – אליבא דאמת היינו הך

אך היסוד הוא שטהרה אליבא דאמת היינו הך כקדושה. אדרבה, האמת היא שהיא אותו דבר ממש כקדושה. אלא שבעולמנו, בפעולתנו, אלו שני דברים: צריך להיות טהרה, ואחריה קדושה. וקדושה פירושה המשכת האור, 'קדושים תהיו כי קדוש אני', להתקרב לה' ולהידמות לה' – זהו 'כי קדוש אני'. זה פירוש קדושה. קדושה היא החיות והשמחה והאור והשפע שיש לאדם בחיים קדושים. אפשר לומר שיש לו אהבה, אפשר לומר שיש לו עבודת המידות באברים, בראיה, בכל מדרגות מחשבה דיבור ומעשה – יש לו קדושה. זוהי קדושה.

ויש תנאי לקדושה, שתהיה טהרה, היינו פרישות. שכן אם הדבר מעורב – וטהרה פירושה ריין, נקי, בלתי מעורב – אם הוא מעורב בדברים אחרים, מעורב בחשק לעולם הזה, אין לו קדושה.

שתי הטעויות – קדושה בלא טהרה וטהרה בלא קדושה

או שניתן לטעות בשתי הדרכים. ניתן לומר שיש קדושה בלא טהרה. אביא משל. קדושה בלא טהרה פירושה שאחד אומר שיש מחלוקת בין הרמב"ם ובין – נאמר לא הרמב"ן, אלא איגרת הקודש שאפשר שכתבה רבי יוסף ג'יקטיליא, המדברת בענין הקדושה. שכן הרמב"ם אומר שאדם צריך להיות פרוש גמור, והרמב"ן בפרשת קדושים אומר שעליו לפרוש מתענוגי הגוף ככל שיוכל – וזה טהרה. אך המקובלים, איגרת הקודש, אומרת שכל הפעולות שעושה אדם בגופו כולן קודש, כל זמן שהוא עושה באופן הראוי, בזמן הראוי ובכוונה הראויה – זו לשונה, ואלו ארבעה תנאים, ואין הדבר פשוט כל כך.

אך אותם תנאים אצלה הם תנאי קדושה, לא התנאים שהרמב"ם היה מבין. שכן הרמב"ם אומר אף הוא שאליבא דאמת אדם צריך להיזקק לגוף במידה הנכונה. הוא אומר שאין הקדוש ברוך הוא שונא את הגוף; איגרת הקודש אומרת שמי שאומר 'חוש המימוש חרפה' וכו', הוא כאומר שהקדוש ברוך הוא עשה דבר רע, ואין זה נכון. לכל הפחות הרמב"ם, והיא מביאתו שם במפורש, ולדעתי זו טעות ואינו נכון – שהוא עושה דבר רע, חוש המימוש. וכשהוא מדבר בחוש המימוש, מדבר הוא בהשתעבדות לתענוגי חוש המימוש.

והרמב"ם עצמו בשמונה פרקים מאריך ואומר שמי שאומר שצריך לעשות סיגופים כאילו הקדוש ברוך הוא שונא את הגוף, הולך אחר הגויים, ואין זו שיטה יהודית ואין זה אמת. והרמב"ם רוגז מאוד על כך. הרי שאותה טענה ממש שרבי יוסף ג'יקטיליא, מחבר גינת אגוז, אומר על הסגנון האומר 'חוש המימוש חרפה המה לנו' – אומרה הרמב"ם עצמו כנגד הסיגופים. אומר הרמב"ם שאין הקדוש ברוך הוא שונא את הגוף ואינו רוצה שיבוזהו, אלא רוצה שייטיב אדם עם גופו.

החילוק – קדושה היא הכוונה, וטהרה היא השלילה

אלא מה? כאן הוא החילוק שבין קדושה וטהרה. מה שהרמב"ם מדגיש הוא תמיד חלק הטהרה. והאמת היא שאף רבי יוסף ג'יקטיליא מדגיש זאת, ש'ולא

תמלול מלא

קדושה און טהרה אין פרשת קרח: די סוד פון נישט מפריד זיין די בחינות

הקדמה: די סוגיא פון קדושה לויט די זוהר

מורי ורבותי, היינט איז ערב שבת קודש פרשת קרח תשפ"ו, און מיר גייען לערנען די דריטע שיעור אויף די סוגיא פון קדושה – דאס איז די נושא פון

די ריכטיגע התנהגות כלפי תענוגי הגוף, וואס אין די זוהר הייסט דאס די סוגיא פון קדושה. דאס איז געבויט אויף די פסוק "קדושים תהיו" (ויקרא יט, ב). לויט די רמב"ן מיינט "קדושים תהיו" – "פרושים תהיו", מ'זאל זיין פרוש, בדרך המיעוט ביחס צו תענוגי הגוף. אבער איך וויל דא לערנען פארקערט: לויט די זוהר איז "פרושים תהיו" טייטש "קדושים תהיו".

קדושה — נעם איך נישט סתם א search, וויפיל parts און וויפיל חלקים האט די נושא, אזוי ווי די חובת הלבבות האט ליב געהאט צו פרעגן. נאר איך בין דאך א איד, איך האב א פרשה פון די וואך, און די פרשה איז דער וועג פון התגלות השם — וויאזוי דער אייבערשטער וויל רעדן מיט דיר די וואך.

ווער האט געזאגט אז דאס איז די פרשה די וואך? דאס איז דער סדר. אבער דאס איז נישט נאר רעפרעזענטירט — דאס איז די קדושה, די השראת השכינה, די המשכת שפע אלוקי און סיעתא דשמיא וואס קומט אראפ אויף די וועלט די וואך. און איך ניץ דאס נישט בלויז — איך לערן פון דעם. אין די תורה שטייט א מעשה פון קרח און די אנדערע פרשיות, און אין דעם מעשה ליגט עפעס א עומק; עס רעדט פון א געוויסע פראבלעם.

יעדע פרשה איז א שיעור עיון

יעדע פרשה אין די תורה, אפילו ס'איז א מעשה, איז בעצם וואס דו קענסט איבערשרייבן אלס א שיעור עיון, א שיעור פילאסאפיע. קרח מיט אהרן — אוודאי איז דא דער פשוט'ער פשט אז קרח האט מערער געווען אויף די כהונה, אויף משה, אויף די נבואה. אבער אזוי לערנט דער זוהר בפירושו, אז קרח מיט אהרן האבן א מחלוקת: ס'איז דא א פילאסאפישע, טעאלאגישע חקירה אין עבודת ה' — אין וואס איז א מענטש, וואס איז א איד, און וואס איז ריכטיג. אוודאי איז עס געשריבן אין א מעשה, און ס'קומט א הכרעה אז אהרן צום סוף איז גערעכט, אבער ס'איז נאך אלץ דא א סוגיא.

ס'איז שווער אנצוקומען פון אונזערע שאלות און וויסן וואס טייטשט קדושה ווי עס שטייט אין פרשת קרח. פאר דעם דארף מען מקבל זיין די מסורה פון דרך הדרש ודרך הלימוד. און די עיקר מסורה איז צו פרעגן פון אים די שאלה — אזוי ווי דער בעל שם טוב וואלט געזאגט, אז א איד וואס האט א שאלה דארף ער פרעגן די שאלה פון די זוהר, פון די תורה. דאס איז די טייטש אז אין די תורה ליגט די אור הגנוז, די אור שבעת הימים. און נאכדעם איז דא דרש, רמז, פשט — אלע מיני וועגן וויאזוי אנטוויקלען די נושא דורך דעם וואס די פרשה געט אונז צו.

אזוי ווי אונז האבן געזאגט, אז קדושה לפי דרך זוהר האט אסאך צו טון מיט לעבן אין די מעשה, אין די סיפורי דברים וואס דער אייבערשטער איז געקומען און בחר געווען די אידן, "בניי אדם לה' אלקיכם" (דברים יד, א). וקורא להם בני, ואל סגולה, ועם קדוש, ואמר "קדושים תהיו כי קדוש אני" (ויקרא יט, ב). הייסט, אויב איך וויל פארשטיין מיין סוגיא, זאג איך: ס'איז דא עפעס א סוגיא אין נפרדות. דער אייבערשטער האט בחר געווען די אידן, ער האט אונז מקדש געווען בקדושת התורה, און ווען איך כאפ זיך אן אין די תורה, כאפ איך זיך אן אין שורש החיים, שורש היופי, שורש השלימות פון אלעס. אין דעם ליגט די תירוץ פון מיין שאלה, און אויך א מהלך וויאזוי צו מאכן פראגרעס.

עד כאן הקדמות הדברים, כמנהג הזוהר אנצוהייבן מיט שבחא דתורה און שבח ישראל.

די מושג פון קדושה אין די פרשה: דברי קרח ומשה

אין די פרשה ווערט דערמאנט דער מושג פון קדושה גלייך אין אנהייב. קרח האט געזאגט, "רב לכם כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'" (במדבר טז, ג). און משה ענטפערט אים, און דערמאנט אויך דער מושג פון קדושה. משה זאגט פאר קרח ער זאל ברענגען די מחתות: "בקר וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו" (במדבר טז, ה), און "והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש" (במדבר טז, ז).

ווער ס'לערנט על פי פשט זעט אז משה און קרח דינגען זיך מיט די זעלבע לשונות. בלשון ששאל קרח "רב לכם", פירט אויס משה "רב לכם בני לוי" (במדבר טז, ז). קרח זאגט "כלם קדושים ובתוכם ה'", "ומדוע תתנשאו על קהל ה'", זאגט משה "הביאו קטורת לפני ה'", "והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש". דו זאגסט "כלם קדושים", איך זאג דיר אז ס'איז נישט אזוי סימפל — ס'איז דא "את הקדוש והקריב אליו".

הייסט אז די סוגיא פון פרישות איז אינקלודעד אונטער די ענין פון קדושה. און דאס האט צו טון מיט קדושה'ס טייטש — אויף ענגליש מיינט עס דעדיקעישאן, די ספעציאלקייט, די נבחרות, די בחירה פון אידן כלפי דער אייבערשטער. אזוי ווי מיר האבן אויסגעפירט לעצטע וואך, אז קדושה — לפחות ווען מ'רעדט קדושה פון נבראים — איז נישט קיין זאך וואס ליגט אין די נברא, נאר ס'איז א זאך וואס ליגט צווישן די נברא און די דבר הקדוש וואס ער איז זיך מקדש עליו, וואס ער איז קרוב אליו, קודש להשם.

דרך הזוהר: א פירוש על סדר התורה

אזוי ווי די סדר איז, דארפן מיר אנהייבן מיט די וואכעדיגע סדרה; דאס איז אלעמאל די וועג וויאזוי צו מאכן פראגרעס בדרך הזוהר. ס'איז דא א חילוק פון די סגנון — נישט נאר פון די תוכן — צווישן ספרים אזויווי זוהר, און ספרים אזויווי דער רמב"ם אדער חובת הלבבות וואס גייען מער אויף יענע וועג. איינס פון די גרויסע חילוקים איז, אז די זוהר איז א פירוש על התורה, אזויווי אויך די רמב"ן על התורה. יעדער ווייסט אז דער רמב"ם און דער רמב"ן האבן זייער אסאך מחלוקת'ן אין אסאך סוגיות, אבער ס'איז דא א מער יסודות'דיגע מחלוקת פון די צוויי — אין די סטייל אליינס — וואס דאס קען אויך מסביר זיין דאס וואס מיר רעדן יעצט פון קדושה, ווייל ס'איז אן אנדערע סארט ציור פון די מושג פון קדושה.

דער רמב"ם: על סדר הענינים

דער רמב"ם שרייבט נישט קיין פירוש על סדר התורה. ער שרייבט מורה נבוכים — על סדר הענינים. די סדר פון מורה נבוכים איז נישט קלאר בפני עצמו, אבער ס'איז זיכער נישט על פי סדר התורה. ער וויל מסביר זיין קודם די ענין פון מציאות השם, די ענין פון טעמי המצוות, די ענין פון נבואה, די ענין פון השגחה — יעדע נושא בפני עצמו.

דער רמב"ן: א ספר על התורה

דער רמב"ן איז אין אסאך וועגן מחולק אויף דער רמב"ם — אויף טעמי המצוות, אויף השגחה, אויף קדושה — אבער ער שרייבט נישט קיין השגות למורה נבוכים. וואס טוט ער? ער שרייבט א ספר על התורה, און די רוב מחלוקת'ן מיט דער רמב"ם ווערן געשריבן אין פירוש הרמב"ן על התורה. אמת אז דער רמב"ן האט יא געוויסע חיבורים וואס זענען מער מסודר לפי סדר הענין — זיינע דרשות, אדער שער הגמול — אבער יענע ספרים זענען מלוקט; דער רמב"ן האט קודם געלערנט אין פירוש על התורה, און נאכדעם איבערגעשריבן געוויסע יסודות אויף די סטייל פון דרשות לפי סדר ענינים.

דער זוהר: בכונה לפי סדר התורה

זיכער אז דער זוהר, נאך מער פון דער רמב"ן, איז בפירוש בכונה געשריבן לפי סדר התורה. אמת, דער זוהר האט חלקים וואס זענען לפי סדר ענינים, אזויווי די אידרא וואס איז לפי סדר השתלשלות (ספרא דצניעותא איז יא א פירוש אויף פרשת בראשית). אבער ס'איז קלאר, אזוי איז מסביר דער רמ"ק, אז דער זוהר איז בפירוש א ספר לפי סדר התורה. און וואס מיינט דאס? אז א איד וואס איז עוסק די וואך אין די סוגיא פון קדושה און וויל מאכן פראגרעס — נעמט ער זיין השראה, און אפילו זיין לימוד, פון די וואכעדיגע פרשה.

ס'איז דא א גרויסע חילוק. נישט סתם אז מ'זאגט א תורה על סדר הפרשה ווייל ס'איז דער מנהג; ס'איז דא א טיפערע זאך — פון וואו לערנט א איד בעסער. אנשטאט סתם זוכן און מאכן א search ווי רעדט זיך קדושה, נעמט ער זיין השראה פון די פרשה אליינס. און דאס איז דער דרך פון כמעט אלע חסידישע ספרים — חוץ פון יוצא מן הכלל אזויווי תניא — וואס זענען פרושים אדער דרשות על סדר התורה. דאס איז א דרך עבודה אליינס.

די פרשה אלס די וועג פון התגלות השם

אין דעם אליינס ליגט א גרויסע חלק פון די וועג פון אידישקייט. אונז האבן א תורה, און צו לעבן בתור איד מיינט צו זיין אזא סארט מענטש וואס ביי אים איז יעצט ערב שבת פרשת קרח. צו זיין א מענטש אינקלודט זייער אסאך שאלות, און אויב מיין לעבן איז יעצט צוטון מיט פארשטיין די סוגיא פון

— און פאר דעם זאגט מען עס איבער. און דער זוהר געבט נעמען פאר די אספעקטן.

דער חטא פון קרח: מקצץ בנטיעות

און דאס אליינס איז געווען א שטיקל די חטא פון קרח. אזוי לערנט דאך די זוהר און די מקובלים אויף כמעט אלע חטאים — און ס'איז זייער אינטערעסאנט, אז זיי האבן די זעלבע פשט אויף יעדע חטא: ער איז מפריד, ער מאכט א קטיעות בנטיעות.

דא אין די פרשה איז דא חסד און גבורה: אהרן איז בחינת חסד, כהן; לוי איז בחינת גבורה. אדער אזוי ווי די זוהר זאגט אז קרח וחסידיו זענען געווען אנשי השם, אזוי ווי דער דור הפלגה, "ויעשו להם שם" — זיי האבן געוואלט נעמען די מלכות אן די תפארת, וואס איז מרמז אויף משה (די חסד איז מער קאנעקטעד מיט תפארת, און די גבורה מיט די מלכות). על כל פנים, אין די זוהר'ס דרך, כמעט יעדער וואס האט געזינדיגט האט א סברא נאר מיט א טעות — ער איז מפריד צופיל געוויסע בחינות.

בחינות זענען אמת'דיג די זעלבע זאך

די אלע בחינות וואס אונז רעדן אין קבלה זענען עקסטרע בחינות — "ימין ושמאל", "קודשא בריך הוא ושכינתיה". אזוי ווי דער בעל התניא איז מסביר, אז די ווארט "בחינה" מיינט אז ס'איז נישט אמת'דיג אין די חפץ אליינס א חילוק.

וואו איז די חילוק? אזוי ווי א סירקל האט אן אינסייד און אן אוטסייד — די חילוק איז אין מיין קאפ. כביכול מ'קען עס טראכטן פון דעם עקסטער, אבער אין די מציאות איז עס די זעלבע; ס'איז נאר פון וועלכע זייט דו קוקסט אדער רעדסט. מ'קען רעדן פון ביידע בחינות פון די זעלבע זאך, אבער זיי זענען אמת'דיג די זעלבע. נאר וויבאלד אז דער מענטש'ס כח הבינה פארשטייט זאכן דורך זיי צו צעטיילן אויף פארשידענע בחינות, אויף בחינת השפעה אלוקית, אויף בחינת דעת וואס איז מצמצם, אויף בחינת דעת וואס איז מחיה.

דאס איז נישט שייך ביי דער אייבערשטער. ביי דער מקור איז היינו הך: על ידי זה שהוא מצמצם — למשל חסד און גבורה — זענען נישט אמת'דיג צוויי אנדערע זאכן, נאר לויט אונזערע מושגים דארפן מיר צעטיילן אויף פארשידענע ווערטער וואס אונז רופן בחינות.

איז שטימט זייער גוט אז דער זוהר נעמט אזא פסוק וואס שטייט "את אשר לו" ו"את הקדוש". פשט איז עס די זעלבע זאך, און אמת'דיג איז עס די זעלבע זאך, ווייל דער פנימיות וואס ער מיינט איז די זעלבע. אבער כדי עס צו פארשטיין ריכטיג דארף מען רעדן פון צוויי בחינות.

די טהרה צו לערנען קבלה

און פאר דעם טאר א פשוט'ער איד, איינער וואס איז נישט צוגעוואוינט צו טראכטן בחינת מופשט (דאס איז אמת'דיג וואס "ער מיינט"), נישט לערנען קיין זוהר, נישט קיין קבלה. מענטשן מיינען אז דאס איז ממש די נושא פון קדושה וטהרה. ס'שטייט אין אלע הקדמות ספרים — למשל דער ספר ראשית חכמה שרייבט אין זיין הקדמה אז ער שרייבט עס ווייל דער עולם לערנט קבלה, און ס'איז געדרוקט געווארן (ער זאגט "ניתן רשות להדפיס") דער פרדס רימונים פון זיין רבי דער רמ"ק. און יעדער ווייסט אז כדי צו לערנען קבלה דארף מען זיין קדוש וטהור, איז שרייבט ער א מוסר ספר אז מ'זאל זיך פירן מיט די מעשה שבחכמה — דורכדעם וועט דער מענטש זיין דער ריכטיגער מקבל.

מיינען מענטשן אז דאס מיינט אז כדי צו לערנען קבלה דארף מען זיין א צדיק כאילו ס'איז א פרייז — ווער ס'איז נישט קיין גרויסער פרעסער און איז א פרוש, האט א פרייז, ער קען זוכה זיין צו לערנען קבלה. אזוי איז דאך די מעשה וואס די קבלה פארציילט, אז כדי אריינצוגיין אין היכל המלך דארפסטו זיין ראוי. אבער דאס איז נאר א משל; דער אייבערשטער ליגט נישט אין א פאלאץ מיט ווענט וואו מענטשן קומען אריין. ס'איז אלעס א משל אויף עפעס אמת.

מ'קען פארשטיין אז משה און קרח האבן עפעס א חקירה. קרח איז נישט הונדערט פראצענט אומגערעכט מיט א חטא; ער האט א טעות. (חטא און טעות זענען צוויי אנדערע זאכן.) קרח האט א געוויסע הבנה אין די מושג פון קדושת ישראל, און משה האט א בעסערע הבנה. וואס מיינט עס אז די אידן זענען קדוש? ווער איז דער קדוש? על פי עומק קען נישט זיין אז ס'איז סתם פערזענליך ווער איז דער קדוש.

הערה על פי פשט: קדושה איז "לי"

זאל איך קודם זאגן א הערה על פי הפשט וואס איך האב געכאפט שבת. לעצטע וואך, "והייתם קדושים לאלהיכם" (במדבר טו, מ) — דאס איז אויך די סמיכות פון די צוויי פרשיות. וואס איז די פשט פון "אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים" (במדבר טו, מא)? וואס איז די פשט פון "והייתם לי קדושים כי קדוש אני ה'?"

קדושה איז "לי". קדושה איז א זאך וואס קומט מיט א למ"ד: א מענטש באלאנגט, ער איז שייך, ער איז משויך צו דער אייבערשטער וואס האט בוהן געווען אין אים. אזוי ווי ס'שטייט "עם קדוש אתה לה' אלקיך ובך בחר ה'" (דברים ז, ו) — די סדר הפסוקים איז זיך אליין מפרש מיט די כפילות: וואס הייסט עם קדוש? "ובך בחר ה'". אזוי ווי "והייתם לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות יט, ו).

און מ'קען דאס זען זייער קלאר דא: אויב קדושה און בחירה "לי" זענען די זעלבע זאך, איז "האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש" — קדוש איז א טיטל וואס דער וואס דער אייבערשטער האט בוהן געווען באקומט. אדער נאך קלארער: "וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו" — ווער איז שייך "לו", דער וואס דער אייבערשטער האט מקרב געווען צו אים, ער איז דער קדוש. דאס איז וואס משה זאגט פארקערט פון קרח.

קרח'ס לשון: "בתוכם ה'"

קרח האט גערעדט אביסל אנדערש. ער האט נישט גערעדט פון דעם אז דער קדוש איז "לה'", נאר "כולם קדושים ובתוכם ה'". די "בתוכם ה'" קומט פון די לשון פון "ושכנתו בתוכם" (שמות כה, ח), "ועשו לי מקדש" (שמות כה, ח) — א מקום וואס איז מוקדש פאר דער אייבערשטער. אל דארט רוען. אויב דער אייבערשטער איז בתוכם, קומט אויס אז כולם קדושים. און רש"י איז מסביר אויף קרח, "כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה" (רש"י במדבר טז, ג). הייסט אז "להיות לי לאלהים" איז די זעלבע זאך פון זיין קדוש.

מ'זעט זייער קלאר אין פשט הפסוקים אז קדושה מיט נבחרות איז די זעלבע זאך. און אויף דעם האט קרח געהאט א זיגוג מיט משה: צו מ'זאל רעדן "בתוכם ה'" אדער "לו ה'". אינטערעסאנטע חקירה. איך האב נישט יעצט קיין מהלך געבויט אויף די חילוק פון "בתוכם" אדער "אליו"; ס'איז א פתיחה, מ'קען עפענען די זאך.

דער זוהר: "את אשר לו ואת הקדוש" — צוויי בחינות

אבער וואס איך וויל יא רעדן מער איז וואס דער זוהר זאגט. דער זוהר לערנט אנדערש ווי איך האב געלערנט: ער טייטשט נישט אז "את אשר לו" און "את הקדוש" זענען די זעלבע זאך, נאר אז דא רעדט מען פון צוויי אנדערע זאכן.

על פי פשט, די וועג וויאזוי די ראשונים האבן געלערנט על דרך הפשט, איז אז דער פסוק איז זיך אליינס מפרש — צוויי לשונות אויף די זעלבע זאך, כפל ענין במילים שונות. אבער אסאך מאל זעט דער זוהר אז דאס וואס דער פסוק חזר'ט זיך פשוט איבער, איז אין דעם על פי סוד מרומז אן אנדערע בחינה.

מ'דארף טראכטן וויאזוי צו קאנעקטן דער פשט און דער סוד. דער זוהר האט נישט געהאלטן אז דער פסוק'ס פשט איז נישט אז מ'ליינט עס אלס איין שטיקל. איך וואלט געטראכט אז דער זוהר פארשטייט אז ווען מ'זאגט איבער א זאך, ליגט אין דעם אז אין די זאך זענען דא צוויי צדדים — צוויי אספעקטן

בחזית טהור. (אין זוהר פרשת נשא איז דא א שטיקל מחלוקת צווישן די חברים, צווישן רבי יהודה און אנדערע, אבער אזוי איז די מסקנא, אז ס'איז דא צוויי מדרגות וואס הייסן קדושה און טהרה.)

קדושה איז וואס א כהן האט, "וקדשתו" (ויקרא כא, ח) — א כהן איז קדוש, "ואיש קדוש". א לוי איז נישט קדוש; ער האט אן אנדערע נאמען, ער הייסט טהור. און דער זוהר נעקסטע וואך חוקת זאגט אז וועגן דעם דער כהן איז נישט דער וואס זורק די פרה, נאר "מצוותה בסגן" — דער סגן מאכט די שריפת הפרה. "ואסף איש טהור" (במדבר יט, ט) איז בכלל נישט קיין כהן. פארוואס? ווייל טהרה איז א קלענערע מדרגה פון קדושה: קדוש איז די מדרגה פון דער כהן, טהור איז די מדרגה פון דער לוי אדער דער סגן.

דא שטייט "את הקדוש" צוויי בחינות. אמת'דיג איז עס איין בחינה, אבער אין די הבנה פון אונזערע מענטשן זענען עס צוויי. פאר דעם שטייט "אשר לו... הקדוש", און קרח'ס טעות איז געווען אז ער האט מפריד געווען די צוויי זאכן — ער האט געוואלט אז די לוי וואס איז טהור זאל זיין אויך א כהן, נישט פארשטאנען אז ס'איז נישט די זעלבע זאך.

טהרה האט אן אפאזיט פון טומאה; קדושה פון חול

און די זוהר איז מסביר אין פרשת חקת, אז טהרה האט צו טון מיט טומאה: "טהרה יש לה הפך" — די הפך פון טהרה איז טומאה. מטהר זיין מיינט דו ביסט מטהר א דבר טמא, אזוי ווי די אפר פרה איז מטהר טמאים. אבער דערפון האט עס אויך א יסוד פון מטמא טהורים, ווייל טהרה האט א יחס מיט טומאה.

די הפך פון קדוש איז נישט טומאה. הגם דער רש"י הירש רעדט וועגן דעם אז ס'איז דא פטוקים וואס ס'איז משמע אז די הפך פון קדושה איז טומאה, אבער די אמת איז אז די הפך פון קדושה איז חול. חול איז נישט קיין שלעכטע זאך; חול איז א שם שלילי — וואס איז נישט שבת'דיג איז וואכעדיג. סאו די אפאזיט פון קדוש איז חול, און די אפאזיט פון טהור איז טומאה. א כהן איז עוסק בקדושה לאפוקי חולין, און א לוי איז עוסק בטהרה לאפוקי טומאה.

פרישות און תענוגי הגוף

יעצט, לגבי די סוגיא פון פרישות, וויל איך זאגן א פשט וואס איך מיין אז ס'איז פשוט'ער פשט — לויט וואס מ'קען מסביר זיין די טעות פון קרח, וואס איז אליינס א פעיליער אויף טהרה.

טהרה איז נענטער (הגם נישט ממש) צו וואס אונז רופן פרישות; מ'קען נאך אלץ רעדן בדרך הקבלה אז ס'איז ניקוי ורייניגן פון די קליפות. און קדושה איז מער די פאזיטיווע זאך. אזוי ווי מ'זאגט שבת איז קדוש, נישט שבת איז טהור. ערב שבת איז מען זיך מטהר, מ'גייט אין מקוה — די מקוה געט טהרה, נישט קיין קדושה. נאכדעם איז דא קדושה: די מצוה פון שבת, די מצוות עשה, אדער אפילו די שמירה פון מצוות לא תעשה — אבער די קדושה איז אן אנדערע לעוועל. און אזוי רעדט רבי שמשון רפאל הירש וועגן דעם לגבי די חילוק פון דער רמב"ן.

טהרה מביא לידי קדושה

טהרה הייסט די הפשטה פון נישט נאכגיין, פון נישט האלטן אז ס'איז אמת'דיג גוט תענוגי הגוף. דאס איז טייטש טהרה אין דרך עבודה. קדושה הייסט די געשמאק, די המשכת אור (אזוי קען מען עס רופן על פי קבלה) פון די טובה אליינס. אזוי שטייט, רבי פנחס בן יאיר האט געזאגט, "טהרה מביאה לידי קדושה" (עבודה זרה כ, ב). אז איינער רייניגט זיך, ער איז זיך מפשיט זיינע מחשבות, דיבורים און מעשים פון דברים רעים, קומט ער צו מוכן מקבל זיין קדושה — ס'איז נאכנישט קדושה.

די לוי'ס דזשאב, אזוי ווי מ'זעט אסאך מאל אין ספר במדבר אז די לויים האבן זיך מטהר געווען, איז צו היטן, צו מאכן זיכער אז א זר הקרוב זאל נישט צוקומען צו די קודש. ער איז עוסק אין די טהרה וואס איז א סטעפ פאר די קדושה — די נקיין, נישט זיין א גראבער יונג.

די יסוד: אמת'דיג די זעלבע זאך

דער נמשל: צעטיילן זאכן וואס זענען איינס

און וואס איז דער נמשל? אז קבלה צעטיילט זאכן וואס זענען אמת'דיג איינס אויף צוויי. יעדער ווייסט אז קבלה דארף מחבר זיין זאכן, אבער קבלה קומט אז א מענטש זאל עס פארשטיין — ס'איז א חכמה, א בינה, פון די שערי בינה — און מענטשן פארשטייען זאכן דורך זיי צעטיילן, און זאגן ס'איז דא בחינת חסד און בחינת גבורה. און נישט נאר אין אונזער קאפ; ס'איז אמת'דיג צעטיילט צווישן מענטשן.

אויב מ'זאגט א כהן איז בחינת חסד און א לוי בחינת גבורה, וואס מיינט דאס? וויבאלד דא אין עולם הזה דארפן מענטשן פארשטיין די הנהגת אלקות מיט א הבנה וואס קען מצומצם ווערן. און אפילו למעשה — וויאזוי ווערן מענטשן נתעורר, ווערן זיי נתפעל, פירן זיי זיך — דורך א געוויסע מדה, א געוויסע מהלך, א געוויסע מעשה. א מענטש, וויבאלד ער איז אין א גוף מיט א מצומצמ'דיגע שכל, ער לעבט אין עולם הזה, אין די עולם פון ששת ימי בראשית, קען ער נישט זיין אלעס אויף איינמאל, נאר איינס.

אזוי ווי דער בעל שם טוב האט געזאגט, "אלו ואלו דברי אלקים חיים, והלכה כבית הלל" (עירובין יג, ב). "אלקים חיים" איז די עולם פון בינה: למעלה, אין בינה, איז אלעס געטליך. אבער דא אין עולם הזה זאגן שמאי און הלל צוויי אנדערע זאכן — דאס זענען מחלוקת לשם שמים. וויבאלד אז מענטשן קענען נאר לעבן און פארשטיין ווען מען צעטיילט זאכן, ווערט ביי מענטשן א פירווד. די זוהר, די קבלה איז געקומען אראפצוברענגען די ציורים המיוחדים אין די כביכול פירווד, אין די כלים, אז מ'זאל קענען פארשטיין, מקיים זיין, און מקושר זיין צו די מדרגות, און מ'רופט עס מיט אנדערע נעמען — יהי רצון משה און יהי רצון קרח, אנדערע שמות.

די אמת'דיגע טהרה: צו פארשטיין מיט איידעלע הבנה

אבער דאס איז די טהרה וואס מ'דארף האבן פאר מ'לערנט זוהר. אויב איינער האט מער אן איידעלע הבנה, ער איז זוכה צו שבעה משיבי טעם. דער רמ"ק זאגט אז איינער וואס פארשטייט נישט למדנות טאר נישט לערנען קבלה — דאס איז א טיפערער תנאי ווי שמירת הברית. די אמת איז אז שמירת הברית איז נאר א התגלות אז א מענטש זאל קענען פארשטיין טיפערע, ברייטערע זאכן וואס זענען מער איידל, ווייניגער מגושם, ווי די שכל הפשוט פון א גאסן מענטש וואס קען נאר זען זאכן מיט דמיונות און מיט די אויגן.

סאו די טהרה צו לערנען זוהר, דאס איז אליינס די לשמה, קדושה וטהרה: פארשטיין וואס מ'רעדט. אויב איינער קען פארשטיין אז מיר רעדן פון צוויי אנדערע זאכן פון די זעלבע זאך, און אז פארשידענע מענטשן זענען מגשם אין זייער הנהגה צוויי אנדערע זאכן פון די זעלבע זאך, אבער דער אמת איז אלץ די זעלבע זאך — דאס איז ה' אחד ושמו אחד. אפילו דאס וואס מ'רופט א שם, דאס איז בחינת המלכות, ווייל אונז דארפן קענען רעדן, תופס זיין, און זיך קאנעקטן מיט א נאמען.

אבער טאמער דו ביסט מפריד די שכונה פון די קודשא בריך הוא, ביסטו מפריד די ימין פון די שמאל, ביסטו מפריד אלעס, ווייל ביי דיר איז די נעמען אנדערש. אזוי ווי ס'איז דא געוויסע חוקרי קבלה, וואו א חקירה גייט אז דער מקובל זאגט יענע ווארט און יענער מקובל זאגט אן אנדער ווארט, קומט אויס א מחלוקת. דו נער! דאס איז א קצוץ בנטיעות. די קבלה ליגט נישט אין די ווערטער וואס די מקובלים זאגן; דו מיינסט אז די ווערטער זענען די אמת'דיגע מציאות, און דו גייסט מקצץ בנטיעות. די קבלה ליגט אין די אור שבה, אין די עצם זאך. און וועגן דעם פעלט אויס טהרה וקדושה, אלע הכנות, סור מרע ועשה טוב — בעיקר כדי א מענטש זאל זיין אזא כלי קיבול וואס קען אזוי פארשטיין, און דערפאר דארף ער האבן ביטול און אלע מידות טובות וואס די מקובלים רעדן בתור הכנה. און דאס איז אמת'דיג דער טעות פון קרח.

קדושה און טהרה: צוויי מדרגות

זאלן מיר צוריקגיין צו וואס דער זוהר זאגט. "איש אשר לו" איז נישט די זעלבע זאך ווי "איש הקדוש". "איש אשר לו", זאגט דער זוהר, הייסט

סא וויאזוי קען איינער צעמישן איינס מיט די צווייטע? קדושה אן טהרה הייסט: איינער זאגט, אויב די מקובלים זאגן אז ס'איז הייליג, איז פשט אז בכל אופן וואס מ'טוט איז עס הייליג — כאילו דו קענסט זיין א כהן אן אדורכגיין די שמירה פון די לוי.

קרח'ס סוד: "ועבד הלוי הוא"

און דאס איז אוודאי וואס קרח'ס טענה איז געווען. קרח זאגט, מ'קען נישט ווערן א כהן אן אדורכגיין די לוי. קומט אויס אז די לוי איז מער חשוב — **"ועבד הלוי הוא"** (במדבר יח, כג). די זוהר זאגט סוף פרשה אז "הוא" איז מרמז אויף די העכסטע מדריגה, אויף עתיקא. די לוי מיינט די קלענסטע מדריגה — "ירוד הוא" — טהרה, נישט נאכגיין די תענוגי הגוף, וואס די משגיח זאגט. זאגט די זוהר "ועבד הלוי הוא": ווען נישט די מידת המלכות, די יראה, וואלט קיינער נישט געוואוסט די העכסטע מדריגה. דאס איז בעצם די טענה פון קרח, וואס די זוהר אליינס אין סוף פרשה ברענגט ארויס.

אבער מצד שני איז אויך נישט ריכטיג. דאס איז ווייטער די סוד פון קרח, וואס איז פארברענט געווארן אין גיהנום, **"וירדו חיים שאולה"** (במדבר טז, ל). שאול איז אליינס די מידת הגבורה, די תוקף, א כח וואס זאגט "מ'טאר נישט זיין קיין גראבער יונג". אבער טאמער מ'בלייבט דארט און מ'ברענגט נישט אריין די חיות הקדושה, איז דאס א נאך גרעסערע מיאוס'קייט אין א געוויסע זין. דער ערשטער (נדב ואביהוא) איז מוריד די קדושה צום חול; דער צווייטער בלייבט נאר מיט די נישט, און ער האט טאקע גיהנום — נישט עולם הזה און נישט עולם הבא.

דעת משה: אלעס איז די זעלבע זאך

אבער אמת לאמיתו, ובדעתו של משה — ווייל א משה איז נישט קיין מחזיק במחלוקת, א משה איז די מידת התפארת, דער עץ חיים. משה פארשטייט אז ס'איז היינו הך, ס'איז נישט אזוי אנדערש. ס'קען זיין אז בהכרח ברענגט איינער דעם צווייטן — טהרה מביא לידי קדושה — און ס'איז אמת'דיג די זעלבע זאך. ס'איז נישט קיין חילוק פון וואו מ'הייבט אן: **"סוף דבר הכל נשמע"** (קהלת יב, יג), **"זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו"** (שבועות כ, ב). צו דו הייבסט אן פון פארשטיין אז דאס איז נישט, אדער אז דאס איז יא — אלטימעטלי קומסטו אן צו די זעלבע זאך.

אין די פראקטיק קען א מענטש זיין אזוי פאוקעסט אויף די גיהנום פון עולם הזה אז ער פאלט טאקע אין גיהנום. אדער ער קען זיין אזוי פאוקעסט אויף די קדושה אז אפילו ווען מ'טוט עס בקדושה פאלט ער ווייטער אריין, ווייל ער איז נישט מפריש די קדושה, ער איז מערב קודש בחול — ער האט נישט קיין שמירה פון די לוי פאר די כהן, אזוי ווי נדב ואביהוא, די אפאזיט פון קרח. זיי זענען די כהנים וואס זענען געגאנגען בקודש צו ווייט, אן קיין לוויים. און קרח איז די לוי וואס מיינט אז ס'איז גענוג צו זיין אן זיין גוט, אן די חיות הקדושה — גענוג צו האבן די ערב שבת אן די שבת. אבער אמת לאמיתו, אין דעת משה איז אלעס די זעלבע זאך.

און דאס איז מיין שיעור אויף פרשת קרח. איך האף אז דער עולם איז אביסל קלאר געווארן וואס טייטשט טהרה און וואס טייטשט קדושה, און מ'זאל האבן א פרייליכן שבת.

אבער די יסוד איז אז דאס איז אמת'דיג די זעלבע זאך ווי קדושה. אין אונזער וועלט, ביי אונזער פעולה, איז עס צוויי אנדערע זאכן: ס'דארף זיין טהרה, און נאכדעם קדושה. קדושה מיינט די המשכת אור, "קדושים תהיו כי קדוש אני" — צו ווערן קרוב לה', דומה לה'. דאס הייסט קדושה: די חיות, די שמחה, די אור, די שפע וואס א מענטש האט א חיים קדושים. מ'קען זאגן ער האט אהבה, ער האט עבודת המידות באברים, אין יראה, אין אלע מדריגות פון מחשבה, דיבור, און מעשה האט ער קדושה.

ס'איז דא א תנאי פאר קדושה — צו האבן טהרה, דאס הייסט פרישות — ווייל טהרה איז טייטש ריין, נישט צומישט. אויב ער איז צומישט מיט חשק פאר עולם הזה, האט ער נישט קיין קדושה.

די צוויי טעותים: קדושה אן טהרה און טהרה אן קדושה

מ'קען מאכן די טעות פון ביידע וועגן. קדושה אן טהרה — לאמיר זאגן א משל. ס'איז דא א מחלוקת דער רמב"ם און די אגרת הקודש (וואס אפשר ר' יוסף ג'יקטיליא האט געשריבן). דער רמב"ם זאגט אז א מענטש דארף זיין א גאנצן פרוש; דער רמב"ן אין פרשת קדושים זאגט אז ער דארף זיך פורש זיין פון תענוגי הגוף וויפיל מ'קען — דאס איז טהרה. אבער די אגרת הקודש זאגט אז די אלע פעולות וואס א מענטש טוט אין זיין גוף זענען אלע קודש, כל זמן וואס ער טוט עס באופן ראוי, בזמן ראוי, בכוונה ראויה — פיר תנאים.

אבער יענע תנאים, ביי אים זענען זיי תנאים פון קדושה, נישט די תנאים וואס דער רמב"ם וואלט פארשטאנען. ווייל דער רמב"ם זאגט אויך אז א מענטש דארף צוטון צום גוף במידה הנכונה; דער אייבערשטער האט נישט פיינט די גוף. די אגרת הקודש זאגט אז ווער ס'זאגט "חוש המישוש חרפה" — און ער ברענגט דארט מפורש דער רמב"ם — איז נישט ריכטיג, ער מאכט די חושי המישוש א דבר רע. ווען ער רעדט חושי המישוש, רעדט ער פון זיך משעבד זיין צו די תענוגים.

און דער רמב"ם אליינס אין שמונה פרקים איז מאריך און זאגט אז דער וואס מאכט סיגופים כאילו הקב"ה שונא את הגוף, מאכט נאך די גוים, ס'איז נישט קיין אידישע שיטה. דאס הייסט, די זעלבע טענה וואס ר' יוסף ג'יקטיליא (דער מחבר פון גינת אגוז) זאגט אויף די טייל וואס זאגט "חושי המישוש חרפה המה לנו", זאגט דער רמב"ם אליינס קעגן די סיגופים: דער אייבערשטער וויל מ'זאל זיין גוט מיט די גוף.

דער חילוק: קדושה איז די כוונה, טהרה איז די שלילה

נאר וואס? דא איז דער חילוק צווישן קדושה מיט טהרה. וואס דער רמב"ם איז מדגיש איז אלעמאל די חלק הטהרה. און וואס ר' יוסף ג'יקטיליא איז מדגיש: דאס **"ולא תתורו אחרי לבבכם"** (במדבר טו, לט) איז בכוונה רעה, נישט לשם כוונות, נאר לכוונה של תענוג. די כוונת קיום הגוף, די כוונת המצוה, די כוונת החסד — אלע כוונות וואס ס'איז דא אין אכילה, אין זיווג און אין ענינים גשמיים בקדושה — דאס איז וואס מאכט עס קדושה. אבער טהרה איז די שלילה: נישט מיינען זיך, נישט מיינען צופיל, נישט בויפן אויף א גראבע אופן, נישט דברים אסורים.